

## RAPSODIA NOTTURNA - Uilenburger Concert 11 november 2013



Het Jacques Thibaud Ensemble uit Berlijn speelt werken van vervolgde componisten, hun tijdgenoot Leoš Janáček en nieuw werk van de Nederlandse componist Mathieu Polak. Hans Gál, Paul Dessau en Karol Rathaus konden op tijd huis en haard verlaten. Sigmund Schul en Gideon Klein werden gevangen gezet in Theresiënstadt en overleefden de oorlog niet. Het concert wordt live uitgezonden op Radio4 door Omroep Max.

Hans Gál (1890-1987) week in 1933 uit naar Wenen en moest vervolgens in 1938 opnieuw vluchten. Hij zou tot aan zijn dood in 1987 in Edinburgh blijven, waar hij les gaf

aan de universiteit. De 'Trio Serenade' ontstond in de laatste periode van zijn leven, waarin hij zich vooral op kamermuziek concentreerde. Voor de Tsjechische componist Gideon Klein (1919-1945) viel het doek in 1939, enkele maanden nadat Hitler Tsjechië was binnengevallen en de universiteiten voor Joodse studenten sloot en het openbaar uitvoeren van muziek van Joodse componisten verbood. Klein kreeg een positie aangeboden in Londen, maar kon het land al niet meer verlaten. Niet lang daarna werd hij gevangen genomen en naar Theresiënstadt gedeporteerd. In deze donkere dagen begon hij aan zijn 'Duo voor viool en cello', hij zou het nooit af maken. In 1933 verliet Sigmund Schul (1916-1944) met zijn vader Duitsland en vestigde zich in Praag, waar hij net als Gideon Klein bij Alois Hába studeerde. Op 11 november 1941 werd ook hij gearresteerd en naar Theresiënstadt gedeporteerd. Zijn 'Twee Chassidische Dansen' gingen in première tijdens een concert van zijn vriend Viktor Ullmann getiteld 'Jonge componisten in Theresiënstadt'. Karol Rathaus (1895-1954) studeerde in Wenen bij Franz Schreker en volgde hem naar Berlijn. In de jaren twintig en dertig legde hij zich toe op de filmmuziek, zoals bijvoorbeeld voor de klassieker 'De Gebroeders Karamazov' (1931). Toen Hitler aan de macht kwam vertrok Rathaus naar Parijs en vervolgens naar Londen. In 1938 maakte hij de grote oversteek naar Amerika, met achterlating van vele unieke manuscripten. Bij het bombardement op Londen ging veel van zijn muziek verloren. De 'Rapsodia Notturna' ontstond in New York, waar hij compositie doceerde aan Queens College. Zoals vele componisten die uit Duitsland en Oostenrijk naar de Verenigde Staten vluchtten, vond ook Paul Dessau (1894-1979) werk in de filmindustrie, waar hij o.a. voor Walt Disney componeerde. Zijn 'Petite Arie' ontstond in het jaar dat Hitler aan de macht kwam en Dessau moest uitwijken naar Parijs. De Tsjechische componist Leoš Janáček (1854-1928) bevond zich op het kruispunt tussen de 19<sup>e</sup> en 20<sup>e</sup> eeuw, tussen oost en west. Voor 'Pohádka' (Sprookje) liet hij zich inspireren door het Russische sprookje van de vuurvogel, waar ook Stravinsky zijn beroemde ballet op zou baseren. De vioolsonate neigt weer meer naar de taal van zijn collega's Debussy en Bartók. Mathieu Polak (1972) componeerde voor Eleonore Pameijer en Andrei Banciu een suite voor fluit en piano, die op dit concert in première gaat: 'Mi estrella maravillosa' (Mijn schitterende ster).

### Programma

Hans Gál	Trio Serenade fluit, viool, cello opus 88 (1966)
Karol Rathaus	Rapsodia Notturna voor cello en piano op. 66
Gideon Klein	Duo voor viool en cello
Sigmund Schul	Chassidische Tänze voor viool en cello
Mathieu Polak	Mi estrella maravillosa voor fluit en piano (première)
Paul Dessau	Petite Arie et improvisation voor fluit en piano (1933)
Leoš Janáček	Sonate voor viool en piano (1914)
Leoš Janáček	'Pohádka' voor cello en piano (1910)

**Jacques Thibaud Ensemble: Eleonore Pameijer (fluit), Burkhard Maiß (viool), Bogdan Jianu (cello) en Andrei Banciu (piano)**

datum	maandag 11 november 2013
aanvangstijd	20.15 uur
locatie	Bethaniënklooster, Barndesteeg 6B, Amsterdam
prijs	€ 17,50 / € 14,- (CJP/Stadspas/65+)

Reserveren Bethaniënklooster: [www.bethanienklooster.nl](http://www.bethanienklooster.nl) - 020-6250078, of bel de Leo Smit Stichting, 020 422 7001 / [secretariaat@leosmit.nl](mailto:secretariaat@leosmit.nl) / [www.leosmit.org](http://www.leosmit.org)

**Noot voor de redactie:** Voor meer informatie of beeldmateriaal kunt u kijken op [http://www.leosmit.org/leosmitstichting.php?DOC\\_INST=4](http://www.leosmit.org/leosmitstichting.php?DOC_INST=4) of contact opnemen met Carine Alders, 033-4613186 / 06-14665918, [secretariaat@leosmit.nl](mailto:secretariaat@leosmit.nl).